

[Ellinger.]

fremSATTE, og jeg gik i min Naivetet egentlig ud fra, at dette Lovforslag vilde faa Tilslutning, navnlig fra Venstres Side. Det har imidlertid ikke slaaget til. Det ærede Medlem, som var Ordfører for Venstre (J. V. Christensen), udtalte jo ogsaa nu, at han allerede under Sagens Behandling i Fjor havde forladt Tønder, og det synes altsaa, som om Tønder nu er forladt af baade Guder og Mennesker, det vil sige af Venstre og Socialdemokrater, thi ogsaa det ærede 1ste Medlem for 5te Kreds (Jørgen Møller), som nylig talte, saavel som det ærede 8de Medlem for 5te Kreds (Lausten), der var Ordfører for de Radikale i Fjor, var den Gang ganske enige med mig. De sønderjydske Arkivsager maa enten anbringes i et Centralarkiv for hele Jylland eller i et særligt sønderjydske Arkiv. For det første taler naturligvis arkivale Hensyn, saaledes som det nu er blevet fremhævet af det ærede 1ste Medlem for 5te Kreds, idet det kan være en stor Gene, at Landets Arkivsager er spredt i alt for mange Arkivbygninger, skønt Afstandene herhjemme jo dog ikke er større, end at man, naar man skal foretage Undersøgelser paa et Arkiv, nok kan komme rundt uden særlig store Ulemper. Dernæst Ønsket om at slette den gamle Grænse, saaledes at vi ikke vedblivende har et Nørrejylland og et Sønderjylland, hvilket naturligvis ingenlunde er et tilsideskydeligt Hensyn. Den ærede Ordfører for Venstre synes at have en vis Lyst til at opretholde denne Grænse — han tog i hvert Fald ikke Afstand derfra —, men dette Hensyn taler dog ogsaa for at have et jydsk Centralarkiv i Viborg. Paa den anden Side var der vægtige Grunde, der talte for at lægge Arkivet i Tønder. Det var først og fremmest de økonomiske Hensyn, som spillede en Rolle for det daværende Venstreministerium — men disse økonomiske Hensyn glider jo efterhaanden bort —, idet man kunde tilvejebringe et Arkiv dér mod en Betaling af 40 000 Kr. Jeg synes ogsaa, det er rigtigt at tage Hensyn til de af Forholdene noget mishandlede Byer, og her tænker jeg særlig dels paa Tønder, dels paa Ribe. Selvfølgelig er det Tal, hvormed det tilstedeværende Indbyggerantal bliver forøget ved, at der anbringes et Arkiv i Byen, ikke stort, men man maa her som altid regne med Imponderabilier. Man taler jo altid om, at man ved Lejlighed bør støtte de af Forholdene mishandlede Byer, men Lejligheden udebliver i Regelen, og det vilde selvfølgelig betyde noget, om man ved denne Lejlighed tog et saadant Hensyn.

Der synes imidlertid ikke at være Mulighed for at faa gennemført en saadan Tanke, idet der nu foreligger Forslag om Aabenraa, og alt tyder paa — det ser jeg klart, navnlig efter Vedtagelsen i Folketinget og de venlige Synspunkter, som nu er kommet frem ikke alene fra Venstre, men i Aar ogsaa fra det socialdemokratiske Partis Ordfører —, at det ender med Aabenraa. Men der er dog visse Spørgsmaal, det kunde være rart at faa undersøgt, som vi delvis undersøgte i forrige Samling, og hvis Sagen bliver henvist til et Udvalg, kan vi jo faa disse Oplysninger meddelt. Men det betyder selvfølgelig ikke, at der fra nogen Side vil blive lagt nogen Sten i Vejen for at gennemføre et Lovforslag om de sønderjydske Arkivaliers Anbringelse, thi, som jeg tillod mig at sige ogsaa i Fjor, er det nødvendigt, ja, ganske nødvendigt, at der nu træffes en Beslutning. Vi kan nemlig ikke være bekendt overfor dem nede i Kiel, som skal aflevere et stort Antal Arkivsager — jeg ved ikke, hvor langt man er kommet, om man overhovedet er kommet nogen Vegne —, at maatte meddele, at vi desværre ikke har Lokaler, ja, vi har end ikke tænkt paa at tilvejebringe nogle. Dette er et umuligt Standpunkt, og derfor maa vi have en Løsning.

Rasmus Rasmussen: Fra forskellige Sider, men uden Hensyn til Partifarve, er det hævdet, at Løsningen af Spørgsmaalet om et Arkiv for de sønderjydske Landsdele skulde ske under det Synspunkt, at Arkivet skulde staa som et Udtryk for Slettelsen af Kongeaa-Grænsen. Nu kan ingen mere indtrængende end jeg ønske, at vort Folk skal være en national Enhed. Men jeg vil dog gerne have Lov til at gøre opmærksom paa, at der er Forhold, vi ikke kan se bort fra, naar vi skal have det Spørgsmaal afgjort. Overhovedet har Kongeaa-Grænsen aldrig været en national Grænse. Det har altid været danske Folk, som har boet saavel Syd som Nord for Grænsen, og det Sprog, hvori Befolkningen har levet sit Liv, har for de overvejende Dele af Folket Syd for Kongeaaen altid været det danske Modersmaal. Derimod har den desværre været en højst unaturlig Grænse gennem mange Aarhundreder mellem Hertugdømmet Slesvig og Kongeriget Danmark, og den har fra 1864 til 1920 været en ganske utilstedelig Grænse i national Henseende mellem Danmark og Tyskland. Efter at Genforeningen er blevet gennemført, skulde man mene, at den ikke længer kunde betragtes som Grænse i nogen Henseende. Men her vil jeg gøre